

FOTOGRAFIE a její pochopení

A7B33DIF – ZPRACOVÁNÍ DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

BC. ELIŠKA NEJEDLÁ

LS 2024

Email: nejedeli@fel.cvut.cz

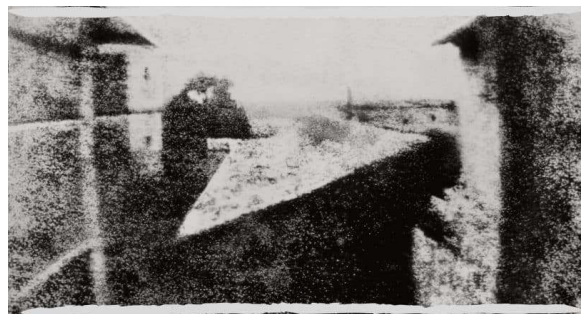
Fotografie, zdánlivě jednoduché slovo s hlubokým významem, otevírá dveře do fascinujícího světa umění a vzpomínek. Vzniká ze splynutí světla a stínu, z momentálního zachycení reality i z nekonečné variability interpretace. Je to médium, které umožňuje sdílet vnímání světa s ostatními, zachycovat krásu pomíjivých okamžiků a vyprávět příběhy obrazem.

Co vůbec slovo fotografie znamená? Pokud se podíváme do etymologie tak je to složenina dvou řeckých slov *φωτός* (*fōtos*), „světlo“ a *γραφή* (*grafé*) „zobrazení pomocí čar“ či „kreslení“. Tedy při spojení těchto slov se dostaneme k pojmu „kreslení světlem“. [1] Co ovšem toto slovo znamená pro nás? Co pro nás znamená fotografování? Každý máme jiný pohled. Pro někoho to může být zachycení prchavého okamžiku, které nám umožňuje cestovat v čase a znovuprožívat vzpomínky. Nebo je to mnohem víc?

Pro mnohé je fotografování formou umění, nástrojem pro vyjádření vlastního vidění světa. Fotograf se stává tvůrcem, který skrze objektiv fotoaparátu komponuje snímky, zdůrazňuje detaily a vypráví příběhy beze slov. Fotografie tak umožňuje sdílet emoce, myšlenky a vnímání světa s ostatními, ať už profesionální formou, nebo jen pro radost a potěšení.

Cesta fotografie k uznání jako umění nebyla jednoduchá. Zpočátku ji mnozí vnímali pouze jako technický nástroj pro dokumentaci reality. Až s časem a s rozvojem technologií se začaly otevírat nové možnosti a s nimi i prostor pro umělecký výraz. Fotografové se stali nejenom kronikáři dění, ale i tvůrci, kteří do svých snímků vkládali vlastní vizi a emoce.

Fotografie tak, jak ji známe dnes musela projít určitým vývojem. Její začátek se vytváří již na počátku 19. století, kdy vynálezci jako Joseph Nicéphore Niépce (Obrázek 1) a Louis Daguerre stáli u zrodu daguerrotypie, první praktické formy fotografie (Obrázek 2). V průběhu let se díky pokroku, jako bylo zavedení pružného filmu Georgem Eastmanem (zakladatel firmy Kodak) a vynález digitálního fotoaparátu na konci 20. století, tato umělecká forma změnila. [1]

Obrázek 1: *Point de vue du Gras Franca* – Joseph Nicéphore Niépce (1827) [3]

Obrázek 2: *Daguerreotype* – *Daguerre Atelier* (1837) [4]

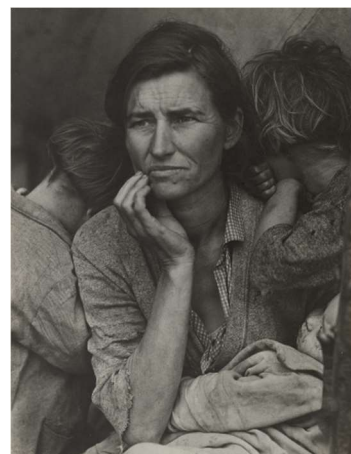
Velmi velkou revolucí pro fotografii je zmíněná digitální éra. Dříve fotit nebylo tak přístupné jako teď. Proč se tomu tak děje? Pokrok je nezastavitelný. Dříve jsme museli nosit fotoaparát jako Leica, abychom si něco vyfotili. Bylo omezené množství fotografií, protože každý snímek se počítal. Ale co teď? Každý máme mobilní telefon a v tuto chvíli jsou dokonce i v těchto malých krabičkách velmi obstojné fotoaparáty. Ve chvíli, kdy si chceme něco vyfotit, tak ho vytáhneme z kapsy a „cvak“, je hotovo. Neztrácí to ovšem to kouzlo? Vždyť začátek fotografie byl zachycení nějakého okamžiku, ale teď je

jednoduché udělat několik fotek a pak si je člověk všechny nevychutná. Snadná dostupnost tak může vést k povrchnímu a bezmyšlenkovému focení, k zahlcení snímky bez ohledu na jejich kvalitu a k ztrátě onoho magického okamžiku, který fotografie dříve představovala. Je důležité si uvědomit, že každý snímek je uměleckým dílem. K fotografování bychom měli přistupovat s respektem a úctou. Vážít si každého snímku a vkládat do něj kus sebe sama. Vyprávět fotografiemi příběhy, sdílet emoce a inspirovat ostatní. Jen tak můžeme zajistit, že i v tomto digitálním světě fotografie neztratí svůj smysl a krásu a bude i nadále sloužit jako mocný nástroj pro vyjádření a sdílení lidské zkušenosti.

Fotografie má mnoho podob: od dokumentární fotografie, která zachycuje realitu bez přikrášlení, až po abstraktní fotografii, která posouvá hranice vnímání. Může sloužit k portrétování, zachycení krajiny i k inscenovaným fotografiím.

Pokud budeme brát fotografii jako vzpomínku tak je to například nositelka důležitých životních událostí, jako jsou svatby, narození dětí, oslavy a jiné milníky. Tyto snímky nám umožňují oživit si radostné chvíle a vracet se k nim, kdykoli potřebujeme útěchu nebo inspiraci. Síla fotografií jako nositelů vzpomínek pramení z jejich schopnosti zachytit nejen vizuální aspekty daného okamžiku, ale i emoce a pocity s ním spojené. Fotografie nám umožňuje znovu se vrátit do doby, kdy byla pořízena, a vyvolat v sobě pocity štěstí, smutku, nostalgie i úžasu. Fotografie ale nemusí zachycovat jen velké události. I obyčejné momenty z každodenního života se stávají vzácnými vzpomínkami, když je zdokumentujeme na fotografiích. Snímky zachycující běžné radosti a starosti nám pomáhají docenit krásu pomíjivých okamžiků a lépe si uvědomovat plynutí času. Zároveň se můžeme vracet do historie, kdy nám fotografie může ukázat, jaký život byl v minulosti. I díky dobovým fotografiím si dnes můžeme ukázat, jak to vypadalo v jiných letech a porovnat pokrok lidstva a techniky.

Dokumentární fotografie je fotografický styl, který se zaměřuje na zachycení reality v daném okamžiku. Cílem dokumentárního fotografa není pouze vytvořit esteticky líbivý obrázek, ale spíše sdělit příběh, zdokumentovat událost nebo poukázat na důležitý sociální problém. Dokumentární fotografie má bohatou historii sahající až do počátků fotografie. Jedním z průkopníků tohoto žánru byl Lewis Hine, který ve 20. letech 20. století fotografoval drsné pracovní podmínky dělníků a dětí v továrnách (Obrázek 4). Jeho fotografie pomohly vyvolat reformy pracovního zákonodárství a zlepšit životy milionů lidí. V následujících desetiletích se dokumentární fotografie dále rozvíjela a stala se důležitým nástrojem pro sociální a politickou změnu. Fotografové jako Dorothea Lange (Obrázek 3) a Walker Evans dokumentovali Velkou depresi v USA a jejich snímky zachytily utrpení a zoufalství milionů Američanů. V 60. a 70. letech se dokumentární fotografie stala ještě subjektivnější a expresivnější. Fotografové jako Robert Frank (Obrázek 5) a Diane Arbus experimentovali s formou a kompozicí a jejich fotografie zkoumaly temnější stránky lidské existence.

Obrázek 1: Migrant Mother – Dorothea Lange (1936) [8]

Obrázek 4: *Child in Carolina Cotton Mill* – Lewis Heine (1908) [9]

Obrázek 5: *Trolley – New Orleans* – Robert Frank (1955) [5]

Umělecká fotografie se vymyká pouhému zachycení reality. Stává se mocným nástrojem pro sdělování myšlenek, evokaci emocí a sdílení jedinečného vnímání světa umělce. Na rozdíl od dokumentární fotografie, která se zaměřuje na objektivní záznam, umělecká fotografie klade důraz na kreativní interpretaci a estetické vyjádření. Umělecká fotografie není jen o technické dokonalosti, ale také o hlubokém pochopení světa a lidské zkušenosti. Fotograf s citlivým vnímáním dokáže zachytit pomíjivé momenty krásy, skryté emoce a podstatu lidské existence. Jeho fotografie tak slouží jako okno do duše umělce i do světa, který ho obklopuje. Mezi průkopníky umělecké fotografie na našem území můžeme považovat Jana Saudka (Obrázek 7) a dalšími jsou například Henri Cartier Bresson (Obrázek 6).

Obrázek 6: *Behind the Gare St. Lazare* – Henri Cartier Bresson (1932) [7]

„Dnes neexistuje fotografie A umění, nýbrž fotografie zkrátka JE rovnoprávným uměním.“

-Noemi Smolíková, výtvarná teoretička [2]

Obrázek 7: *Stud* – Jan Saudek (1985) [6]

Ať už je fotografie používána jako umělecký výraz, dokumentace reality nebo jako nositelka vzpomínek, je důležité si uvědomit její sílu a krásu. Fotografie nám umožňuje vidět svět jinými očima, sdílet naše příběhy a inspirovat ostatní. Je to mocný nástroj pro vyjádření lidského prožívání a sdílení zkušeností, který bychom měli vždycky vážit a respektovat. Každý typ fotografie je jiný, ale nejdůležitější je, že každá fotografie sama o sobě je unikát, a i náš pohled na ní.

Zdroje

- [1] CEWE FOTOLAB. Historie Fotografie. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.fotolab.cz/blog/historie-fotografie/>. [cit. 2024-04-25].
- [2] IDNES.CZ. Promarněná příležitost české fotografie v Bonnu. Online. 2009. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/promarnena-prilezitost-ceske-fotografie-v-bonnu.A090414_173003_kavarna_bos. [cit. 2024-04-25].
- [3] GONÇALVES, Sandro Daniel Gomes. Post-Processing para videojogos: A importância do post-Processing no desenvolvi. 2022. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/373549866_Post-Processing_para_videojogos_A_importancia_do_post-Processing_no_desenvolvi-mento_de_videojogos_Design_e_Desenvolvimento_de_jogos_digitais_2_ciclo_de_estudos . [cit. 2024-04-25].
- [4] WIKIPEDIA. Daguerrotypie. Online. 2023. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Daguerrotypie>. [cit. 2024-04-25].
- [5] THE NEW YORK TIMES. Robert Frank Dies; Pivotal Documentary Photographer Was 94. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/09/10/arts/robert-frank-dead-americans-photography.html>. [cit. 2024-04-25].
- [6] ART IN BOX. Jan Saudek: Stud, kolorovaná fotografie, rok 1985. Online. 2011. Dostupné z: https://www.artinbox.cz/?attachment_id=1729. [cit. 2024-04-25].
- [7] WIKIPEDIA. Behind the Gare Saint-Lazare. Online. 2024. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Behind_the_Gare_Saint-Lazare. [cit. 2024-04-25].
- [8] MOMA. Dorothea Lange. Online. 2018. Dostupné z: <https://www.moma.org/artists/3373>. [cit. 2024-04-25].
- [9] THE ART INSTITUTE OF CHICAGO, Lewis Wickes Hine; Sadie Pfeifer, a Cotton Mill Spinner, Lancaster, South Carolina. Online. Dostupné z: <https://www.artic.edu/artworks/11344/sadie-pfeifer-a-cotton-mill-spinner-lancaster-south-carolina>. [cit. 2024-04-25].